

Nr 495.

Av herr **Niklasson** och herr **Elofsson, Gustaf**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896), m. m.*

I propositionen nr 203 föreslås bland annat, att normalbelopp för existensminimum inom olika orter skola fastställas av centrala uppbördsnämnden. Dessa normalbelopp skola dock endast tjäna som vägledning för fastställande av existensminimum i varje särskilt fall, vilken befogenhet alltjämt skall tillkomma de lokala skattemyndigheterna.

Eftersom de av den centrala uppbördsnämnden fastställda beloppen skulle vara normerande också vid taxeringen komma de i realiteten att göra tjänst som ortsavdrag för stora kategorier av skattskyldiga. Av denna anledning kommer fastställandet av normalbeloppen för existensminimum materiellt sett att innebära en akt av skattelagstiftning. Vi ifrågasätta därför i likhet med riksräkenskapsverket, om Kungl. Maj:t och riksdagen borde avhända sig en befogenhet av denna art.

Givetvis kan ett fastställande av normalbeloppen i administrativ ordning vara motiverat med hänsyn till att normalbeloppen utan onödig omgång böra anpassas efter förändringar i levnadskostnaderna. I så fall synes det oss emellertid starkt kunna ifrågasättas, om uppgiften bör handhavas av centrala uppbördsnämnden. Nämndens verksamhet berör uteslutande tillämpningen av uppbördsförordningen, medan beslut angående normalbeloppen för existensminimum berör skattelagarnas materiella bestämmelser. Enligt vår mening bör befogenheten att fastställa normalbeloppen, såvida Kungl. Maj:t och riksdagen vilja avhända sig densamma, tilldelas den blivande riksskattenämnden. Denna nämnd kommer att få till uppgift att meddela anvisningar vid taxering och således även beträffande tillämpningen av samtliga författningsrum i kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt. Riksskattenämnden bör således vida bättre än centrala uppbördsnämnden vara lämpad att fastställa normalbelopp för existensminimum.

I fråga om fastställandet av existensminimum i de enskilda fallen ha uppbördssakkunniga anfört att extra avdrag icke bör medges, där den skattskyldige äger förmögenhet. Departementschefen ansluter sig till denna ståndpunkt och framhåller, att vad det gäller att bedöma är om skatteförmågan varit så nedsatt, att anledning till extra avdrag föreligger. Detta kan inte anses vara förhållandet, när den skattskyldige har förmögenhet, säger departementschefen. I så fall finnas ju tillgångar, varmed skatteskulden kan gäldas. Departementschefen instämmer med de sakkunniga

däri, att man vid fastställande av existensminimum bör bortse från smärre tillgångar, där det måste anses obilligt, att den skattskyldige skall avyttra desamma för att gälda skatteskulder.

Även med hänsyn till sistnämnda reservation te sig dock de av uppborðs-sakkunniga och departementschefen förordade riktlinjerna otillfredsställande. Det kan säkerligen i många fall komma att förhålla sig så, att en person med inkomst under existensminimum har en förmögenhet, som måste anses större än de "smärre tillgångar" departementschefen talar om men som dock är så pass liten, att det skulle vara obilligt, att den togs i anspråk för att gälda skatteskulder. Ett sådant förfaringsätt skulle ju i verkligheten innebära en extra förmögenhetsbeskattning med synnerligen ogynnsamma verkningar. Dels skulle viljan att spara komma att undergrävas, och dels skulle — vilket verkar ännu mera ogynnsamt och orättvist — en näringsidkare kunna komma att berövas produktionsmedel, som äro nödvändiga för hans rörelse och därmed för hans eller hans familjs försörjning. Åtskilliga mindre jordbrukare och hantverkare t. ex. skulle kunna försättas i ett svårt läge, om fastställandet av existensminimum skulle ske i enlighet med de riktlinjer, som förordats av de uppborðssakkunniga och departementschefen.

Enligt dessa riktlinjer skulle huvudsakligen sålunda skattskyldiga med inkomst av tjänst medges rätt till extra avdrag för existensminimum. Enligt vår mening torde det vara nödvändigt att denna rätt tillerkännes även skattskyldiga med inkomst under existensminimum men med förmögenhet av mindre storleksordning.

Enligt departementschefens uttalande i propositionen bör särskild restriktivitet iakttagas vid fastställandet av existensminimum, om den skattskyldige haft särskilt låga levnadskostnader. I regel bör för den skull enligt departementschefens mening avdrag icke beviljas för s. k. hemmasöner och hemmadöttrar såväl i stad som på land. Härtill må anmärkas att om sådana skattskyldiga haft låga levnadskostnader, så torde detta i regel bero därpå, att de åtnjutit fri bostad och fri kost hos föräldrarna. Om dessa senare ha låga inkomster eller ringa förmögenhet, så kommer vägran att fastställa existensminimum för deras söner eller döttrar att innebära en belastning på föräldrarnas ekonomi. Fastställandet av existensminimum i sådana fall bör för den skull enligt vår mening ske efter mindre restriktiva grunder än dem, som förordats av departementschefen. Hänsyn bör tagas även till föräldrarnas ekonomiska förhållanden.

Vi få således hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 203 måtte beakta de synpunkter som här ovan anförts.

Stockholm den 25 april 1951.

Otto Niklasson.

Gust. Elofsson
i Vä.